

I. -СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧОЇ, ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, РОЗВИТКУ ЗОН, ТЕРИТОРІЙ, ОБ'ЄКТІВ

РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНІ ОБ'ЄКТИ ПРИМІСЬКОЇ ЗОНИ М. ЛЬВОВА: КОМПОНЕНТНА ТА ТЕРИТОРІАЛЬНА СТРУКТУРА

Андрій Голод

Львівський державний університет фізичної культури

Рекреаційно-туристична сфера економіки України останнім часом зазнає динамічних змін. Серед найважливіших сучасних тенденцій розвитку галузі – зростання популярності туризму як форми активного відпочинку. Однак, враховуючи все ще невисокий рівень матеріального забезпечення більшості населення України і, відповідно, мізерну частку доходів, яку у середньому витрачають щорічно громадяни нашої держави на організацію свого відпочинку, зростає роль внутрішнього туризму. Адже, як відомо, у більшості випадків внутрішній туризм є доступнішим і дешевшим за виїзний.

Впродовж останніх років проблема організації активного відпочинку засобами рекреації та туризму стала особливо актуальною для мешканців великих міст. На нашу думку, саме рекреаційне освоєння приміської зони великих міст є достатньою альтернативою значно дорожчому виїзному і міжрегіональному внутрішньому туризму. Однак раціональне використання рекреаційно-туристичних ресурсів приміської зони неможливе без детального їх аналізу і розробки практичних рекомендацій для оптимізації розвитку відповідних рекреаційних зон.

Рекреаційно-туристичні ресурси – це «об'єкти та явища природного, природно-антропогенного, соціального походження, що використовуються для туризму, лікування, оздоровлення та впливають на територіальну організацію рекреаційної діяльності, формування рекреаційних районів (центрів), їх спеціалізацію та економічну ефективність...» [2, с. 379].

Головною складовою рекреаційно-туристичних ресурсів є

рекреаційно-туристичні об'єкти, які, на відміну від природних умов (наприклад, кліматичних), є елементами власне природних ресурсів і можуть бути використаними для організації конкретних форм рекреаційної діяльності.

Беручи за основу класифікацію, розроблену О. Бейдиком [2, с. 42], пропонуємо виділяти три типи рекреаційно-туристичних об'єктів за походженням – природні, природно-антропогенні та антропогенні (рис. 1.). Кожен із вищезазначених типів рекреаційно-туристичних об'єктів у свою чергу може поділятися на види. Зокрема, для приміської зони м. Львова характерні геоморфологічні, гідрологічні, флористичні, природно-заповідні та історико-культурні рекреаційно-туристичні об'єкти.

Існує декілька підходів до визначення приміської зони та проведення її меж. За одним із них «...приміська зона починається й закінчується там, де рекреаційні ландшафти починають переважати й стають фоновими» [1, с. 5]. Однак такий підхід не дає вичерпного тлумачення суті поняття, оскільки територіальна концентрація рекреаційних ландшафтів характерна не лише для приміської зони, але і для інших рекреаційно-туристичних зон, які характеризуються відповідними природними ресурсами.

Враховуючи вищенаведене, ми будемо дотримуватися іншого визначення, відповідно до якого, приміська зона – це «територія, яка прилягає до міста і знаходиться з ним у тісному функціональному, культурно-побутовому та іншому взаємозв'язку» [3]. Приміська зона найбільш розвинена навколо великих міст, до яких відноситься і Львів, та містить приміські поселення, винесені за межі міста промислові об'єкти, сільськогосподарські угіддя та рекреаційні зони. Приміська зона не має чітких меж, а її локалізація найкраще пояснюється відповідно до суспільно-географічної концепції гравітаційних полів, напруженість яких в ідеальному гомогенному середовищі рівномірно спадає від центру до периферії. Найбільше значення для рекреаційно-туристичної діяльності має територія, яка безпосередньо прилягає до міста і, відповідно, є найбільш доступною у транспортному відношенні. На прикладі м. Львова до цієї території, на нашу думку, входять рекреаційно-туристичні об'єкти, які віддалені від центру міста не більш, ніж на 20 км. Саме на основі цього положення нами розроблена картографічна модель досліджуваної приміської зони.

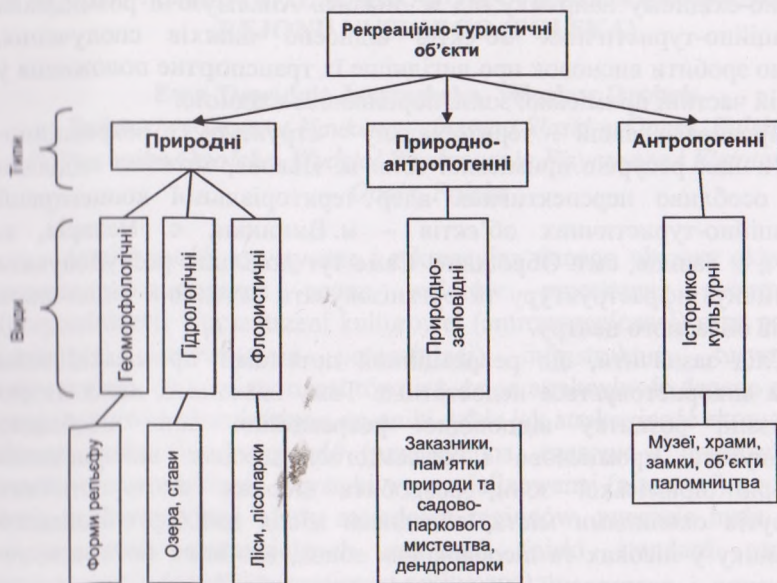

Рис. 1. Класифікація рекреаційно-туристичних об'єктів приміської зони м. Львова

Вважаємо за доцільне виділити у межах приміської зони м. Львова дві рекреаційні зони – первинну (міську) і вторинну (власне приміську). Головними критеріями виділення таких зон є, по-перше, транспортна доступність (рекреаційно-туристичні об'єкти первинної зони доступні для міського транспорту та одноденних піших маршрутів), по-друге, ступінь рекреаційної освоеності та рівень рекреаційного навантаження.

У межах первинної рекреаційної зони м. Львова рекреаційно-туристичні об'єкти розміщені нерівномірно. Помітною є їх концентрація навколо приміських поселень – м. Винники (озеро, скелі, природно-заповідні об'єкти, лісова зона) та смт. Брюховичі (озера, лісова зона). Саме ці території і є найпопулярнішими місцями активного відпочинку мешканців обласного центру.

Найкраще забезпеченою рекреаційно-туристичними об'єктами є південно-західна частина приміської зони. Водночас, звертає на себе увагу недостатня кількість рекреаційно-туристичних об'єктів у

північно-східному напрямку від м. Львова. Аналізуючи розміщення рекреаційно-туристичних об'єктів відносно шляхів сполучення, можемо зробити висновок про вигідніше їх транспортне положення у західній частині приміської зони, порівняно із східною.

Проаналізувавши територіальну структуру рекреаційно-туристичних ресурсів приміської зони м. Львова, можемо виділити п'ять особливо перспективних ядер територіальної концентрації рекреаційно-туристичних об'єктів – м. Винники, с. Наварія, с. Страдч, с. Зашків, смт. Оброшине. Саме тут доцільно розбудовувати туристичну інфраструктуру та організовувати активний відпочинок жителів обласного центру.

Слід зазначити, що рекреаційний потенціал приміської зони Львова використовується недостатньо. Тому вважаємо, що з метою оптимізації розвитку відповідної рекреаційної зони необхідно упорядкувати промислове і сільськогосподарське використання територій приміської зони, розробити мережу екотуристичних маршрутів околицями міста, обладнати місця для організованого відпочинку у лісових та лісопаркових зонах, вживати заходів щодо збереження і реставрації історико-культурних об'єктів, покращити якість шляхів сполучення, особливо у районах концентрації рекреаційно-туристичних об'єктів.

На нашу думку, приміська зона м. Львова є перспективною із точки зору організації рекреаційно-туристичної діяльності і в майбутньому, у випадку врахування поданих рекомендацій та інтенсивного розвитку відповідної інфраструктури, може стати потужним рекреаційним районом.

Література:

1. Бабчинська О.І. Просторово-часовий аналіз структури і динаміки приміських ландшафтів Східного Поділля: Автореф. дис... канд. геогр. наук: 11.00.11 / Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2005. – 19 с.
2. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2001. – 395 с.
3. Глоссарий.ru. Пригородные зоны. – [http://www.glossary.ru/cgi-bin/gl_sch2.cgi?RPwojuwukt:!nut:](http://www.glossary.ru/cgi-bin/gl_sch2.cgi?RPwojuwukt:!nut;) (6.04.2008).
4. Екологія Львівщини – 2006. – Державне управління охорони навколишнього природного середовища у Львівській області. – http://www.ekology.lviv.ua/file/eko_lviv_2006/index.html (7.04.2008).